PAR 4 G

C. 371.
389, IX
BIBLIOTHE
LETTI
SOCIET
No

Brihwestibas

un

winnas eezelschanas Kursemmê.

Wisseem gohdigeem Kursemmes arrajeem par pamahzischanu un waijadsigu sinnu.

Schi grahmatina maksa eeseeta 25 sudraba kopeckus, bet par sudraba rubbuli warr 5 dabbuht.

Jelgawâ,
pee J. W. Steffenhagen un dehla.
1819.

PAR 4 G

Der Druck dieses Buchs wird, nach eingegangener vorschriftmäßiger Zustimmung der Commission zur Einführung der Allerhöchst bestätigten Bauer-Verordnung in Kurland, unter der Bedingung bewilligt, daß unmittelbar nach dem Abdrucke und vor der Herausgabe desselben ein Exemplar an die Censur-Committée, eins an das Departement Sr. Erlaucht, des Herrn Ministers des öffentlichen Unterrichts, zwei an die öffentliche Kaiserliche Bibliothek in St. Petersburg, eins an die Kaiserliche Akademie der Wissenschaften daselbst und eins für die geistliche Akademie eingesandt werden.

Dorpat, am 11ten August 1819.

Lector O. B. G. Rosenberger,
Censor.

LATVIJAS PSR ZINĀTNU AKADEMIJA FUNDAMENTĀLĀ BIBLIOTĒKA
ZA FB
R 17328
Pārb. 1952

Teem

augsti dsimmuſcheem un zeenigeem

Kurſemmes muiſchneekeem,

kas

lihdſ ſchim ſawus laudis ar tehwa-prahtu waldijuſchi un zaur brihwlaiſchanu winnu labklahſchanu wehl wairoht gribb,

ſchi grahmatina

par ſlawas un gohda-ſihmi

dahwinata un peerakſtita tohp

no

winnu peetizziga deenera

Dr. Krifchana Wridrika v. d. Launitz,
Grohbines mahzitaja.

Schinnî grahmatinâ buhs Jums, mihli Latweeschi! gaischôs un saprohtamôs wahrdôs atrast, kas wisseem Juhsu starpâ waijadsigs sinnaht un apdohmaht pee

tahs brihwestibas,

kas Jums neween skaidri un pilnigi irr pasludinata tappusi, bet kurras likkumi jau sahkuschi Juhsu azzu preekschâ isdarriti tapt. Senn pasihstams draugs un mahzitais, kas jau daschu labbu wahrdu us Jums runnajis, arri schinnî laikâ gribb Juhs, sawus draugus, pamahziht, ka zeenigi turretees warretut, un Juhsu atsihschanas gaischums wairotohs. Gan schi grahmatina magkeniht pa wehlu pee gaismas nahk; ir es pats buhtu wehlejis, to jau laikaki Juhsu rohkâs eedoht; kas sinn, woi daschas maldischanas un pahrkahpschanas zaur to nebuhtu aiskawetas tappuschas? Bet tomehr ir taggadin wehl

Pārd.

laiks irr, us Jums runnaht, jo taggadin ikweens no Jums jau atsihst, ka brihwestiba buhs, un neweens no winnas likkumeem ne peepildihts paliks; taggadin ikweens jau nomanna, ka paklausiba, ustizziba, un pasemmiga pazeetiba warr meeru un laimi atnest, tur prettim netizziba, prettizelschana un gekkiba nelaimi eegruhsch. Manna grahmata tadehl laikâ deewsgan nahk; ta Jums rahdihs Juhsu buhschanas pirmu eesahkumu, stahstihs Jums brihwestibas sinnas, dohs Jums labbus padohmus, un buhs ihss fanehmums to likkumu, kas jaunâ buhschanâ wisseem wehrâ jaleek. Ta buhs Jums ir taggad wehl mihla un derriga dahwana. Ta Juhs gaischi pamahzihs, un Juhsu prahtinus us labbu zelku waldihs, ka Juhs wissôs laikôs warrefeet prahtigi, paklausigi un laimigi dsihwoht, ka warrefeet meerigi to laiku pawaddiht, kurrâ wehl ittin brihwi nebuhsseet, un arri paschâ brihwestibâ pa gohdam turretees. Runnasim tad, draugi! ne no teem jauneem likkumeem ween, bet wehl no daschahm leetahm, ko pee teem klaht warr apdohmaht.

Pirma nodalka.

No dsimtu lauschu buhschanas un no brihwestibas.

Pascha Deewa nolikkschana pasaulê irr, ka tannî daschadeem ammateem un daschadahm zilweku kahrtahm buhs buht, kaut gan wissi zilweki weenadâ wihsê no mahtes meesahm peedsemm un atkal semmes klehpî dusseht eet. Jau Ahdama diwi pirmdsimmuschi dehli nepalikke weenâ kahrtâ: jo Kaïns bija pirmais semmes- un Abels pirmais lohpukohpeis. Zilweku tauta wirs semmes wairodamees, waijadsibâs, dsihwoklôs un darbôs isschkihrehs; jo wissi nepalikke weenâ weetâ, bet ikweens nogahje, kur fewim labbaku maisi un weetu nopratte; zits nomettahs kalnâ, zits eeleijâ, zits mescha-mallâ; zitti draudsibâ, zitti weentuli dsihwoja, un pasaule, kas eesahkumâ bija tukscha un nekohpta, pamasam ar zilwekeem tappe pildita, kas wissi sawu pahrtikschanu tannî mekleja. Schee zilweki nu newarreja weenadi jeb weenas kahrtas palikt. Zittam laimejahs, un tas palikke

baggats; zittam neisdewahs, un tahds dsihwoja nabbadsibâ. Baggats jau wairak semmes apnehme, no nabbageem kalpus un strahdneekus derreja, un tà tee pirmi **kungi** un **gahjeji** zehlehs. Wehl jo pehz zilweki nefatikdami fahze dumpjotees un kautees; tapehz wezzakus jeb gudrakus par teefas spreedejeem uszehle, un tahdâ wihsê raddahs **waldineeki** un teefas kungi pafaulê. No pirma galla zilwekeem bija daudf jazeefch no meſcha ſwehreem, kas gannus isbaidija un **winnu** lohpus faplehfe; tad raddahs tahdi ſirdigi zilweki, kas ſchohs ſwehrus pahrmeddija un nokawe. Appakſch tahdeem nu tee zitti padewahs, kà appakſch ſtipreem fargeem, un tohs par **wirfneekeem**, pehz gallâ par **kehninеem** eezehle. Kad laudis gudraki tappe pee atſihſchanas, kad zitti labbas ſahles pee ſlimmibahm atradde, zitti no Deewa un Deewa darbeem, no faules, ſwaigſnehm un **winnu** tezzeſchanas, jeb no zittahm gudribas leetahm wairak fajehdſe, un to, woi mahzija, woi usrakſtija, tad zehlahs ir **mahzita kahrta** pafaulê; un kad deewamſchehl! zilweku

tautas faſkaiſchanas, kahribas, jeb atreebſchanas dehl zitta zittai wirſû ſpeedehs, ar ſlepkawibahm, kaufchanahm un ſemmes atnemſchanahm, tad arri **karra wihru** kahrtâ pafaulê tappe waijadſiga un usnemta. Karrôs tee, kas us weetu nepalikke, jeb neisſprukke, tappe zeetumâ noweſti, un tur, kà jau ſweſchineeki, ne ween ſlikti turreti un pee gruhteem darbeem peeſpeeſti, bet arri, kà lohpi, par naudu pahrdohti, un tam kungam, kas **winnus** bija pirzis, tà peederreja, kà kahda nedſihwa leeta. Schis kungs ar tahdu **wehrgu** warreja darriht, kas ween winnam patikke, un tahdam nabbadſinam nekur nekahda teeſa nebija. No wehrgeem atkal wehrgi peedſimme, un tam kungam, kam tehws bija peederreijs, arri behrni par dſimteem palikke. Juhs, mihli laſſitaji, no ſwehtas Bihbeles jau warrat nomanniht, ka tas itt wezzôs laikôs tà gahjis irr. Peeminneet tikkai, ka Jahſeps no ſaweem brahleem irr isdohts tappis, dohmajeet us teem gruhteem darbeem, kas Egiptê bija jaſtrahda, un kà Juhdi us Bahbilones zeetumu irr noweſti

tappufchi. Mohſus ohtrâ grahmatâ atraddifeet 21mâ nodaļâ Deewa likkumus pahr pirkteem kalpeem jeb wehrgeem. Arri zaur nabbadſibu un baddu daudſ zilweki zitteem par dſimteem tappe; woi pafchi padewehs, woi kâ newarrigi parradneeki tappe isdohti. Un tâ itt no wezzeem laikeem lihdſ ſcho pafchu deenu neisfakkams pulks zilweku wehrgu buhſchanâ dſihwojis irr, un wehl dſihwo. Leeli ſemmes gabbali no wehrgu rohkahm tohp apdſihwoti, un wiſſuwairak pee tahm pafaules tautahm, kas wehl newaid pee kriſtigas tizzibas atgreeſtas, wehrgu-buhſchana, un isdohſchana un ſlikta isturreſchana prett ſcheem nabbageem rohnahs. Arridſan Eiropeëri un kriſtiti laudis lihdſ ſchim ikgaddâ daudſ tuhkſtoſchus tahdus nabbadſinus no Mohru jeb melnu zilweku tautas, Awrikâ ſapirke un us Ameriku ar kuggeem nowedde, kur teem gruhti jaſtrahda. Bet nu, paldeews Deewam! zaur Eugellenderu notaiſiſchanu tahda neganta zilweku kuptſchoſchana un maitaſchana jau nozelta tohp un ne daudſ gaddôs pee kriſtigeem laudim wairs nebuhs. Dſimts

zilweks arridſan ne daudſ labbaks pahr wehrgu; jo dſimtam zilwekam paſcham nekahda teeſa, kâ ween kunga gribbeſchana, tam nekas nepeederr, winſch bes ſawa kunga itt neko nefpehj darriht, nekur newarr eet, jo wiſſ winna ſpehks, wiſſa winna walka, wiſſas winna mantas, wiſſ winna nopelns kungam peederr. Kungs warr ar dſimtu zilweku darriht, kâ winſch redſ; winſch to warr turreht, kâ ween gribb, winſch to warr ſtrahpeht, kâ un kad tam tihk. Winſch ſawu dſimtu zilweku warr isdoht, kâ prezzi, behrnus no wezzakeem ſchkirt, ſawa dſimta zilweka mantas un pelnu atnemt, kâ ween nodohmajis buhtu; un par wiſſu to dſimts zilweks newarr ne mutti atdarriht, ne weenam ſuhdſeht, un nekahdu teeſu prett ſawu kungu mekleht. Tapehz pee dſimta zilweka rohnahs daudſ bailes, tas dſihwo daſchâ noſkumſchanâ un behdibâ, un winnam nedſ uſtizzeſchanas us kungu, nedſ arri luſtes pee darba un pelniſchanas. Tahds, kas ſinn, ka winnam nekas nepeederr un nekahda teeſa newaid, tas paleek drihſ par ſlinku, dſehreju, ſagli; winſch pa-

leek mulkis, neskaidris us meesahm, bes nekahdas gohda dsihschanas un mahzibas, gan drihs lohpu kahrtâ, un zaur to nahk, ka no zitteem brihweem jo wairak tohp smahdehts, apsmeets un nizzinahts. Tahdu apspeestu buhschanu pee daudz, kaut ne pee wisseem dsimteem zilwekeem redseht warr.

Brihwestiba tur prettim augsta un jauka leeta; bet brihwestibu buhs atsiht un gudri walkaht. **Brihwestiba newaid ta trakka walla par ikweenu, aplam darriht un dsihwoht, kà ween eezerrejis, bet ta prahtiga walla, ar sew un sawu mantu wissu darriht, kas zittam newaid par skahdi nedz semmes likkumôs aisleegts.** Brihws zilweks, kas sawu brihwibu slikti walka, kas dohma: man nekahds kungs; es par neweenu nebehdaju; es warru wissu darriht, ko sirds kahro; brihws zilweks, kas neko nemahzahs, slinki strahda, schuhpo, spehle, plihte, neweenam labbu wahrdu nedohd, tas newaid laimigs teizams, jo tahds zaur slikteem darbeem few ispohsta. Tikkai prahtigam, taisnam, meerigam, strahdigam zilwekam brihwestiba par labbumu. Tam ta palihds pee gohdigas maises pelnischanas, pee gudras mahzischanas, un baggatas pahrtikschanas. Pawissam ta zilwekus darra mundrus, preezigus, drohschus; ta nezeesch leelu speeschanu un pahrdarrischanu; pee brihwestibas darbi eet us preekschu, jo katram tihk tad peespeestees, kad arri few un behrneem, ne gruhtam kungam ween pelna; zaur to semmes mallas tohp jo pilnas kauschu un eedsihwotaju; wissi appaksch weenas teesas stahw, kas netohp wairs pehz weena kunga eegribbeschanas, bet pehz prahtigeem un wisseem geldigeem semmes likkumeem isdohta, un tà pee brihwestibas dasch labbums selt, ko dsimtu buhschana isskausch un apspeesch. Tomehr arri jau Kursemmê redseht warreja, ka ne wissi brihwi zilweki weenadi laimigi irr. Arri winnu starpâ nabbagi un gruhdeeni deewsgan; tapehz brihwestiba ween wissu laimi wehl nedohd, un Jums arrajeem newaid jadohma ka zaur to ween ir Juhs laimigi un baggati tapseet, ka Juhs no dsimtas kahrtas brihwâ kahrtâ eekahpseet.

Ohtra nodalka.

Kapehz Kurſemmes arrajeem brihweſtiba tohp dohta.

Kurſemmes arraji lihdſ ſchim bija dſimti laudis, bet ne pa puſſi tik nelaimigi, kà pirmâ nodalkâ no dſimteem ſtahſtihts irr. Kà tad Kurſemneeki par dſimteem laudim tappuſchi? — Kà zittadi, kà zaur karru? Jau wiſſôs karrôs ſemmes paleek no teeſas par dalku tam ſpehkam, kas uswarra. Pahrwarretam allaſch uswarretajam jaklauſa; jo prett ſtiprumu un warru nekahda glahba. Wezzôs laikôs nu arri Kurſemmes eedſihwotaji negribbeja no ſawas paganiſkas tizzibas ar labbu atſtaht, un teem brunnas-kungeem padohtees, kas preekſch kahdeem ſeſchſimts gaddeem no Wahzſemmes un Pruhſcheem ar karra ſpehku ſchurp atgahje. Tapehz karru turreja; bet ſchis karſch ar to beidſahs, ka wiſſi latweeſchi, neween Kurſemmê, bet arri Widſemmê un Pruhſchôs pahrwarreti tappe; un ka teem waijadſeja neween kriſtigu tizzibu usnemt, bet arri teem kungeem klauſiht, kas

to ſemmi ar ſawu ſpehku un affini bija uswarrejuſchi. Schee kungi pillis un muiſchas uſtaiſija, nowaddus un pagaſtus dallija, no kurreem zitti pehzgallâ leelkungam palikke, zitti muiſchneekeem kritte, kas tannî garrâ laikâ tohs daudſreiſ jau isdewuſchi, pahrzehluſchi, behrneem un behrnu-behrneem pamettuſchi, un pee leelas teeſas ar ſawu naudu apkohpuſchi un puſchkojuſchi: tà kà muhſu laikôs neweens muiſchneeks newaid, kas ſawu muiſchu un pagaſtu neturretu woi zaur eemantoſchanu no tehwu-tehweem, woi zaur pirkſchanu par ſkaidru naudu, woi zaur leelkunga un Keiſara nohmâ-dohſchanu. Laudis mahjoja ſawâs ſehtâs, un teem tappe klauſibas uszeltas; winni ſaweem kungeem par dſimteem palikke. Bet nedohmajeet, ka Kurſemmê ween wezzôs laikôs dſimta buhſchana tappe eezelta. Pa wiſſu Wahzſemmi, Pruhſchu, Pohlu un Kreewu ſemmi tobrihd arraji bija dſimti zilweki un daudſ weetâs wehl irr. Kurſemmes arrajeem, kaut dſimteem buhdameem nekad newaid tik ſlikti klahjees, kà Wahzſemmê taggad wehl daſcham brihw-

arrajam klahjahs. Juhs, ak laudis! essat arween labbâs silkâs mahjâs mittuschi, sawus tihrumus arruschi, papilnam apgehrbuschees un sasilluschi bijuschi, Juhs essat pilsatôs un tirgôs kuptschojuschi, gohdus un dsihres bes aisleegschanas turrejuschi; kas Jums no maises un lohpeem atlikke, to paschi essat walkajuschi; neweens Jums to newaid atplehsis; bes wainas nekahdu strahpi ne essat dabbujuschi; labbi kungi Jums irr skohlmeisterus un dakterus turrejuschi, truhkumâ jums maisi, sirgus un gohwis dewuschi, daudsreis parradus atlaiduschi, nodohschanas ne retti par jums makkajuschi, un tâ, mihli lautini! leelakais pulks no jums gan drihs ne manniht mannijis, ka dsimti laudis bijat. Es sakku: leelakais pulks; jo schurp turp gan arri dasch gruhts kungs waldijis, kurra laudim tik labbi neklahjees; schurp turp daschas netaisnibas, speeschanas un pahrleeku assas strahpeschanas gan notikkuschas un dsirdetas, bet tomehr prett weenu sihwu un neschehligu kungu teescham arween irr desmits labbi, taisni, prahtigi un mihligi kungi bijuschi un wehl irr. Tapehz Kurssemme weenmehr labba maises-semme palikkusi, neweenam gohdigam strahdneekam lihds schim maise newaid truhkusi un dauds ittin baggati un pahrtikkuschi laudis tâ Krohna, kâ muischneeku pagastôs irr dsihwojuschi un wehl dsihwo. Tomehr schis lihds schim redsehts labbums jums ne no teesas, bet ween no juhsu kungu labsirdibas un kohpschanas irr nahzis, to leezeet labbi wehrâ! kad jums labbi klahjees, kad warrejat naudu un mantas kraht, kad juhsu mahjas no tehwa us behrneem nahkuschas, kad dascha walka no darbeem jums bijusi, tad nedohmajeet: Tam tâ waijadseja buht, tas zittadi newarreja notikt. Ak ne! warreja gan zittadi eet, ja juhsu dsimti kungi, prahtigi un deewabihjigi nebuhdami, zittadi buhtu gribbejuschi. Jums, kâ dsimteem, tikkai ta teesa ween bija, ka Juhs drihkstejat zittam kungam pee-eet, ja Juhsu paschu kungs Juhs baddâ mirdinatu; zittas teesas Jums itt nebuht nebija, un pehz ihstenas teesas Jums ne Juhsu mahjas, ne Juhsu mantas, lohpi, swahrki, ar wahrdu

itt nekas nepeederreja, bet wiſſ kunga walka ween ſtahweja. Kas ſchodeen appakſch labba kunga bija krahjees un pahrtizzis, rihtâ appakſch gruhta kunga warreja isnihkt, un arri Jums neweena weeta nebij, kurrâ par kahdu Jums notikkuſchu netaiſnibu, jeb maitaſchanu ſuhdſeht warrejat. Labbaki gan Krohna-laudim klahjehs; teem nu gan bija magkeniht zittada teeſa un aiſſtahweſchana, winnu darbi rukku-grahmatôs bija nolikti, winneem bij brihw, par pahreſtibahm ſuhdſeht; kambara kungi un kummiſſari tohs pahrſtahweja; dehlam tehwa mahjas aplam newarreja atnemt; bet tatſchu ir Krohna-laudis dſimti bija, un ſchi aiſſtahweſchana tikkai aiskaweja, ka tee no netaiſneem nohmas-kungeem newarreja pahrleeku ſpeeſti tapt. Krohnam paſcham pahr ſaweem laudim tomehr ta patti walka palikke, kas ir dſimteem kungeem un muiſchneekeem bija, un wiſſi laudis, weeni kâ ohtri, nedſ no ſaweem pagaſteem iseet, nedſ kahdai pawehleſchanai neklauſiht, nedſ kahdu teeſu prett kungeem dabbuht warreja; wiſſa labklahſchana, kas ween bij re-

dſama, tikkai zaur kungu ſchehlaſtibu un lehnibu nahze.

Tà tappat Juhs, mihli arraji! pamaſtinam us brihweſtibu fataiſiti un audſinati. Juhs nu ne eſſat wair tee lohpiſki, beſprahtigi, mahnutizzigi, mulki zilweki, kas Juhſu tehwu-tehwi bija. Un kaut gan dſch netiklis un beſgohdis Juhſu widdû rohnahs, tomehr leelaks pulks no Jums prahtigs un labbi mahzihts irr. Laiſchana Juhſu prahtus apgaiſmojuſi, tizzibas atſihſchana pee labbas teeſas irr elku- un mahnubuhſchanu aisdſinnuſi, Juhs eſſat ismannigi, apdohmigi, tikkuſchi zilweki tappuſchi, Juhs mahkat likkumus un waldiſchanas atſiht un isſchkirt, zitti no Jums ammatus proht, Jums ir patihk pelnitees un prohjam tapt, ne tikkai taî deenâ peedſehrufcheem un paehdufcheem buht, un tapehz Juhs nu brihweſtibas eſſat jo zeenigi, un us to fataiſiti zaur Juhſu kungu gudru gahdaſchanu un waldiſchanu. Jums taggad arri buhs brihweſtibu dabbuht. Pehz Kriſtus dahrgahm mahzibahm, kas pawehl, ka tuwaku buhs mihleht, arri Juhſu kungi, Juhs

arween mihlejuschi, nu negribb wairs pahr Jums, kà pahr saweem lohpeem waldiht, bet Jums to labklahschanu nowehl, ka ir Jums us muhschigu laiku wissas teesas, wiss gohds, un wissi labbumi rohkâ nahktu, par ko brihwi zilweki preezajahs. Jums buhs appaksch winneem strahdaht un dsihwoht, ne wairs kà wehrgeem, ar pahrtagahm un rihkstehm dsihteem, bet kà gohdigeem un meerigeem brihwkaudim. Scho jaunu buhschanu Juhsu kungi Jums eezels, ne sewim kahdu leelu labbumu mekledami, ne Juhs peeguht dohmadami; bet tapehz, ka tee to Deewu bihstahs, kas sawu rohku arween pahr muhsu Tehwu semmiti turrejis, un to ne senn wehl no stippru eenaidneeku naggeem isglahbis irr; tapehz, ka tee pehz Jesus mahzibahm arri semmu tuwaku zilweku mihle un tam labbu darriht gribb, tapehz, ka pasaules apgaismotschana ar wehrgu-buhschanas wair ne saderr, un tahdas semmes, kur appaksch labbeem likkumeem brihwi kaudis paklausigi dsihwo, ar ween pee leelakas labklahschanas kluhst un pazeltahs.

Trescha nodalla.

Ta tehwa Alekfandera un Kurfemmes muischneeku flawa.

Ne ilgi tapehz — tikkai tschetrpadesmits gaddi — tad mihla faule pahr Kurfemmes mahjahm lehkdama, brihwus, laimigus kaudis ween, newairs wehrgu-buhdas apspihdehs. Leelaks notikkums ilgôs gaddôs muhsu semmê newaid peedsihwohts, nedsirdehts tappis. Pee tschetrsimts tuhkstoschahm dwehselehm ar scho jaunu sinnu itt kà pee jaunas dsihwibas tohp pazeltas.

Slawa un gohds wirs semmes tam augstam Deewa weetneekam, zaur ko schi jauna sinna nahk, muhsu dahrgam, wissmihlakam Keisaram un Tehwam, **Alekfanderam!** Winna waldischanas spohschums wissu semmes lohdi apspihguło un winna darbu smarscha kà no jauka dahrsa iseet pa wissahm mallu mallahm.

Slawa un gohds arridsan teem **Kurfemmes** zeenigeem **kungeem** un muischneekeem. Tee nepeespeesti un mihlsirdigi Kei-

R 17328

ſara wehlefchanai paklauſijufchi un zaur brihwlaifchanu fawu tauſchu newihſtamu gohda-krohni few pinnufchi.

Muhſu wiſſſchehligs Keiſars fawâ tehwiſkigâ ſirdî ſenn jau tahs dohmas neſſis, kà winnam, kà kriſtigam ſemmes-tehwam jo peeklahjams buhtu, pahr brihweem, ne kà pahr dſimteem taudim waldiht, un tapehz winſch jau preekſch kahdeem 12 gaddeem ar preeku eeraudſija, ka **Widſemmê** wiſſeem arrajeem nodohſchanas un darbi pehz rukkeem eetaiſiti tappe. Preekſch peezeem gaddeem **Iggaunu** ſemmes muiſchneeki fahze faweem taudim brihweſtibu fataiſiht, un zaur to dahrgu gohdu un pateizibu no muhſu Keiſara pelnija. Pehz tahs paſchas wihſes, kà Iggauneeki bija darrijuſchi, Keiſars arri wehleja, lai ir Kurſemneeki faweem taudim brihweſtibu dohtu, un tik ko ſchis Keiſariſks prahts zaur muhſu zeenigu **General-Guberneeru, Markiſu Paulutſchi** bija ſinnams darrihts tappis, ka wiſſi weenprahtigi tuhliht ar meeru bija un notaiſidami fohlija fawus dſimtus taudis brihwus laiſt. Tas

notikke pawaſſarâ 1817tâ gaddâ. Ihpaſchigi Kommiſſari tappe likti, lai tohs waijadſigus likkumus isdohmatu un farakſtitu. Schee kungi bija ar wahrdeem:

zeenigs Landopmeiſtera kungs, Barons Renne;
zeenigs ſemmes-waldiſchanas beedris, Barons Lidingauſen-Wolff;
zeenigs kambara lihdſwaldneeks, Rekka kungs;
zeenigs Majora Derſchawa kungs;
zeenigs Kabilles kungs, Grahws Keiſerlinſch;
zeenigs Ohkfeles kungs, Eikinſch;
zeenigs Laides kungs, Grahws Lamsdorwis;
lihdſ ar zeenigu muiſchneeku ſikretaru Lintena, un augſtas teefas padohmneeka, Engelarta kunga.

Ko ſchee zeenigi kungi bija ſapreeduſchi, tas tappe wehl no zitteem ruhpigi iſmeklehts un pahrdohmahts, un kad nu nekur wairs nekahds truhkums jeb miſſeſchana neraddahs, tad ſchee likkumi tappe no wiſſeem muiſchneekeem, winnu ſapulzeſchanâ Jelgawâ ſeena mehneſi peenemti un no paſcha augſtiwarrena Keiſara 25tâ labbibas mehneſcha deenâ

1817tâ gaddâ apstiprinati. Tannî laikastarpâ, kamehr wiss tappe farakstihts, kreewiski un wahziski rakstôs eefpeests, ir Juhs no gaidamas brihwestibas jau magkeniht bijat juttuschi. Dasch tizzeja, ka nahkschoti, dasch netizzeja; dauds dohmas un wallodas jauzehs, lihds kamehr 30tâ labbibas (Auguſta) mehnescha deenâ isgahjuschâ gaddâ, muhsu augsti-warrena Keisara wahrda-deenâ, schis semmes-Tehws, us Wahzsemmi eedams, pats Jelgawâ atbrauze. Schinnî deenâ wissi augsti kungi un leels pulks lauschu Jelgawas wahzu-basnizâ sapulzejahs, Deewam par Keisara usturreschanu pateikt, un winnam to no jauna pawehleht; no arraju kahrtas bija arridsan zitti no klahtejeem Krohna pagasteem basnizâ sastelleti. Tad muhsu zeenigs General-Guwerneeris preekschu altara likke pa pirmu reisi to Keisariku pawehleschanu dehl tahs no winna apstiprinatas brihwestibas preekschâ lassiht, un pats jauku runnu turreja, pehz kurras zeenigs Supperdenta kungs pateizibas-spreddiki fazzija un tohs basnizâ buhdamus semneekus latwiskâ

wallodâ usrunnadams lohti eepreezinaja un teem to keisariku pawehleschanu isstahstija. Preekschu un pehz spreddika tappe slawas un pateikschanas dseesmas dseedatas. Kad ir muhsu Keisars Kreewu basnizâ bija Deewam pateizis, tad nobrauze winsch us pilli, un tur neween ar teem augsteem tur sanahkuscheem kungeem runnaja, bet arri tohs gohdigus arrajus, kas bija basnizâ bijuschi, likke sawâ preekschâ nahkt. Ir ar teem winsch laipnigi likke runnaht, winnu pateizibas ar leelu sirds-mihlibu pretti nehme, un tohs pamahzija, **ka wissuwairak Kursemmes kungeem pateiziba nahkoti**, pehz tohs wihrus schehligi atlaide. Schahdu sarunnaschanu tee pateesi muhscham ne aismirsihs, un schai muhsu augsta Keisara wahrda-deenai, kas turpmak wissâs basnizâs swinneta taps, buhs muhschigâ peeminnâ palikt lauschu sirdîs, jo tannî pirmais brihwestibas wehsts appaksch Winna tehwa-azzim, un kâ no Winna muttes, Kursemmê atskanneja. No schihs pascha muttes nu dsirdat, kahda leela pateiziba un slawa Juhsu dsimteem kun-

geem nahkahs, jo bes winnu paschu gribbeschanas, schehligs Keisars nebuhtu teem usspeedis, ka teem buhtu bijis saweem laudim brihwestibu jadohd.

Pee tahdas augstas buhschanas, sinnams, pulks likkumu irr, kas wissi ihpaschâ grahmatâ sarakstiti, no trihs basnizas-kungeem ar leelu puhleschanu muhsu wallodâ tulkohti un pee Steffenhagen-kunga Jelgawâ drukkati un par pussohtru sudraba Rubbuleem dabbujami irr. Bes schihs likkumu-grahmatas neweens prahtigs arrais pahrtikt newarr; tapehz wisseem jaspeeschahs to pahrlassiht un pahrprast; jo tas peederr pee gudribas un jaunas waijadsibas. Kurrâ semmê katris dsihwo, tahs likkumi tam jasinn irr. Lai us scho sinnaschanu jums paligs un tà sakkoht, wadditais buhtu, tad klausajt, kas nahkamâs nodalkâs stahstihts irr.

Zettorta nodalka.

No brihwestibas likkumeem.

Ta likkumu-grahmata, kurrâ wiss rakstihts, ko pee brihwas buhschanas sinnaht

peederr, diwi dalkâs dallita. Pirmâ dalkâ tee likkumi, kas us teem tschetrpadesmit gaddeem geld, kamehr wissi wehl brihwi nebuhs; ohtrâ dalkâ tee likkumi, kas pawissam paleekami irr, bet no kurreem dauds arri jau preekksch pilnas brihwestibas geldehs.

Wisspapreekksch muhsu wissschehligs Keisars lihds ar Kursemmes muischneekeem wissahm dsimtu kungu teesahm pahr saweem laudim atsakka un schohs laudis tà par brihweem atlaisch, ka semme un grunts Krohnam un kungeem paleek, ka brihwestiba ne tohp us reisi, bet pamasam eezelta, un ka arridsan kungeem nekahda ihpascha gahdaschana par laudim nepaleek. Katra pusse, tà kungi kà arraji, turpmak par few paliks, abbi labbumeem un nastahm atsakka, kas weenam zaur ohtru lihds schim bijuschi, un pehz saderreschanas ween kohpâ dsihwohs. Wissi likkumi us schahm tschetrahm sinnahm irr dibbinati:

1) Brihwestiba tohp pamasam eezelta.
2) Kungeem semme un grunts peederr.
3) Arraji sawâ kahrtâ paleek, un few paschus kohpj un teesa.

4) Turklaht semneeki ihpaschas schehlastibas dabbu.

No schahm 4 sinnahm runnasim sewischki, un schinnî nodallâ:

1) No brihwestibas eezelschanas.

Leezeet wehrâ, ka 14 gaddôs wissi brihwi buhs, bet ne wissi us reisi schinnî kahrtâ ee-ees. Tapehz no schi gadda **Johreneem** sahkoht, buhs:

pirman kahrtan: **tschetri gaddi**, kurrôs wehl ne weens brihws nebuhs; schee 4 gaddi irr tee **fataisischanas gaddi**;

ohtran kahrtan: **astoni gaddi** buhs, kurrôs ikgaddâ astota dalka wissu lauschu taps brihwlaista un schee 8 gaddi irr tee **brihwlaischanas gaddi**, jeb tas pahreijams laiks;

trefchan kahrtan: wehl **diwi gaddi** buhs, kurrôs tee pehdigi brihwlaisti arri pee pilnas **brihwestibas** kluhs.

Tas istaisa pawissam 14 gaddus. Jau tuhliht pehz Johreneem par jums teesas-waldischanas, un tahda buhschana sahkahs, kurrâ arri dsimteem laudim wiss pehz likkumeem notaisihts buhs, tapehz **fataisischanas laikam** tschetri gaddi buhs:

pirmais gads no Johreneem 1819 — 20 buhs **usnemschanas un rakstu gads.** Schinnî gaddâ tohp wissas pagastu draudses saschkirtas, tahs sawus preekschneekus, teesneschus, un augstakas teesas dabbu, un wissas mahjas lihds ar mahju leetahm tohp usrakstitas un isspreestas;

ohtrais gads no 1820 lihds 1821 buhs **rullu rakstischanas** gads. Schinnî gaddâ wissas muischu waldischanas pee teesahm nodohs rullus par teem lauschu darbeem, kas lihds 1817tu gaddu bijuschi;

treschais gads no 1821 lihds 1822 buhs **rullu nolikschanas** gads. Tad taps tee rulli no teesahm pahrraudsiti un katram saws darbs noteikts;

zettortais gads no 1822 lihds 1823 buhs **dallischanas** gads. Tad katrs kungs

fawus ļaudis treijâs daļâs nodallihs un ſcho dalliſchanu teeſahm ſinnamu darrihs.

Schinnîs 4 gaddôs tad jau pulks darbu raſſees, wiſſuwairak kungeem un teeſahm:

Pirmais darbs buhs: **Nodalliſchana eekſch pagaſteem.** Pee weenas pagaſta-draudſes peederr wiſſi arraji, kas kahdâ muiſchâ kohpâ klauſa, jeb appakſch tahs dſihwo, un ja weenai muiſchai par maſ arraju irr, tad maſi pagaſti pee leelakeem warr peerakſtitees, un pee winnu draudſes peederreht. Katrai pagaſta-draudſei nu par few jagahda, un Krohna nodohſchanas janomakſa; tapehz tahdâ draudſê weens ohtra galwineeks irr, lihdſ kamehr wiſſ ſkaidri lihdſinahts. Saimneeki atbild pagaſta-teeſai; kalpi atbild ſaimneekeem, un par teem itt neſpehjigeem tohp no pagaſta-lahdes makſahts. Pagaſta-draudſes warr usnemt un atraidiht ar muiſchas ſinnu, kurru gribb, un lai zaur to nekahda ſajukſchana nezeltohs ik pa trihs gaddeem jaunas usrakſtiſchanas buhs. Pee pagaſta-draudſes peederr 1) ſaimneeki, 2) gahjeji jeb kalpu zilweki, 3) muiſchas ļaudis, lihdſ ar behrneem, un kas ween pahri pahr 21 gaddeem, jeb wehrtu lauſchu kahrtâ irr, warr pee draudſes ſaeeſchanahm lihdſ runnaht.

Ohtrais darbs buhs: **Pagaſta-teeſas iſlaſſiſchana.** Katrâ pagaſtâ waijaga buht pagaſta teeſai, kas no ļaudim iſlaſſama, eezellama un lohnejama. Schihs teeſas preekſchneeks irr pagaſta wezzakais; tee zitti irr teeſneſchi, un pehz nowadda leeluma woi 3, woi 5, woi 7, pee weenas pagaſta-teeſas buht warr. Tas ſkihweris, kas pee ſchihm-teeſahm buhs, tohp no kunga likts un lohnehts. Ikweens ſemneeks, kas pahri pahr 25 gaddeem, beswainigs, neſtrahpehts zilweks no labbas ſlawas irr, warr par teeſneſſi zelts kluht. Pagaſta wezzakam waijaga no ſaimneeku kahrtas buht, tee teeſneſchi warr pa puſſi no ſaimneekeem, pa puſſi no kalpu ļaudim iſlaſſiti tapt. Pee katras teeſneſcha-weetas pagaſtam trihs wihrus jaiſlaſſa un kungam preekſchâ jazelk, kas tad warr peenemt, kurru gribb.

Katrai draudſei arri trihs **preekſchneeki** ja-islaſſa, kas no muiſchas tohp apſtiproti un kurreem wiſſâs weetâs, kur ne wiſſeem waijaga ſa-eet, draudſes teefas ja-aiſſtahw un ja-aisrunna. Tà teefneſchi, kà preekſchneeki us trihs gaddeem zelti tohp, un arri ohtrâ lahgâ warr zelti tapt, un teem newaid brihw, ſchahm gohda-weetahm atrautees, ja ne pahri pahr 60 gaddeem, jeb diwejadu bahrinu tehwweeſchi irr. Waggars, teefneſchi un ſkrihweri baſnizâ tohp noſwehrinati. Pirmeju lohne no pagaſta tohp dohta un nolikta.

Treſchais darbs pirmâ gaddâ irr: **mahju un mahju-leetu uzrakſtiſchana.** Jausraksta irr: wiſſi ſirgi, lohpi, ſihki lohpi, arrami un brauzami rihki. Kad iſmeklehts buhs, zik no lohpeem un rihkeem pee katras ſemmes pehz winnas klauſibas buht waijaga, tad tik daudſ taps atſchkirts un kungam paliks, zik pee klauſiſchanas peederr. Atleekama teeſa paliks ſaimneekam, un wiſſas zittas mantas, kas ween kahdam buhtu, netohp rakſtitas, bet tam paleek, kam

jau irr. Tapatt arri kalpu lohpi un mantas ne maſ ne tohp rakſtitas. Kas nu no lohpeem un rihkeem kungam buhs atſchkirts, tas weenmehr pee ſemmes paliks; tas wezzam ſaimneekam japamett, kad iſ-eet, un to jauns, kas ee-eet, atraddihs. Schi uzrakſtiſchana bes pagaſta-teefas newarr notikt, un pirmâ gaddâ arri nebeigfees. Krohna pagaſtôs, kur jau ſemmes jeb mahju leetas irr, paliks tà, kà kambars tadehl wehl turpmak ſpreedihs. — Schee trihs pirmi darbi irr nu jaw, kà paſchi eſſat redſejuſchi, zaur Juhſu waldineekeem un kungeem pehz augſteem likkumeem nodarriti.

Zettorts darbs buhs: **klauſiſchanas-rullis.** Krohna laudis jau rullu-grahmatas par klauſibu irr, un tahs arri eeſahkumâ paliks, kà bijuſchas, bet arri muiſchneeku pagaſtôs lauſchu darbi nu tà taps nolikti, kà katram ſaimneekam ſinnams buhs, zik winnam lihdſ pilnai brihweſtibai jaklauſa, un ne weens kungs wairak darbus, ne kà lihdſ 1817 bijuſchi, uslikt newarrehs. Ja ſcho darbu dehl kahda nefatikſchana raſtohs,

tad ihpaschigi spreedeji to nomeerinahs, un treschâ gadda gallâ jau wiss zaur teesu apstiprinaschanu sinnams un notaisihts buhs.

Peektais darbs sataisamâ laikâ buhs: **kauschu nodallischana.** Tas kungeem ween strahdajams. Trihs kahrtas, jeb schkirras buhs:

1) Saimneeki, jeb wissi, kas mahju turr, lai ir mescha- un lauku-fargi un sweiji buhtu.
2) Kalpu-zilweki, jeb gahjeji, kas pee saimneekeem deene.
3) Muischas-laudis; kâ waggari, krohdseneeki, ammatneeki, mohderneeki, fullaini un wissi, kam semmes newaid.

Kalpi un muischas-laudis taps diwi barrôs dalliti:

1) wihrischkôs un
2) seewischkôs.

Saimneeki un kalpi atkal treijâs schkirrâs tohp dalliti; pirmâ — buhs jauni, ohtrâ — puffmuhscha, un treschâ — wezzi zilweki. Behrni, kurreem wehl 14 gaddi newaid, pee saweem wezzakeem taps peeskaititi. Pehz

schihs nodallischanas, kurrai pils-teesahm waijag sinnamai buht, nu nahk:

Sestais darbs: tahs brihwlaischanas. Ikgaddâ taps astota dalka kauschu, tà no saimneeku, kâ no kalpu, kâ no muischas-kauschu kahrtas, brihwlaista. Kungam, kam astoni zilweki, ikgaddâ weens, kam astondesmits, ikgaddâ desmit ja-islaisch, un tà ikgaddâ astots saimneeks, astots kalps, astots puisis, astota meita, astota atraitne, astots walkeneeks, astots muischas-zilweks pee brihwestibas taps. Kunga walkâ stahw, islaist, kurru gribb, un ir schis darbs ar teesas sinnu notiks. Brihwlaisteem zilwekeem arri sawi laika-metti jaturr, un tee no trihs us trihs gaddeem arween pee leelakas walkas kahpj. Tà kà kurram sinnams, ka taps brihw laists, tam us Mahrtineem jasakka kungam, woi pee winna paliks, woi ne. Ja atstaht gribb, tad tas tam us nahkoscheem Johreneem brihw irr; bet saimneekam un muischas zilwekam trihs pirmôs gaddôs sawâ kirspelê, un kalpu-zilwekam sawâ nowaddâ japaleek, un ar zitta kunga jeb saim-

neeka jafaderr. Kas pee wezza kunga paleek, tas tam warr woi pehz rukka klausiht, woi kahdu jaunu kontraktu noderreht.

Kad brihwlaists zilweks pirmus trihs gaddus nodsihwojis, tad ir kungs tam us Mahrtineem warr usfazziht, un no few un fawa nowaddâ to atraidiht. Saimneeks tad pa wissu wirspilskunga-teesu, un kalpu zilweks pa fawu kirspeli ween jaunu weetu mekleht un no jauna saderreht warr; bet wiss ar teesas un kungu sinnu.

Kad brihwlaists arrais, lai buhtu kahds buhdams, jau seschus gaddus brihws bijis, tad warr tas pa wissu Kursemmi is-eet, un weetas jeb deenestu mekleht, bet atkal ar leelu teesas sinnu, un no Deewa pusses ne bes waijadsigas leezibas un parahdischanas, nedz arri kahdâ pilsatâ. Semneekam us semmehm japaleek.

Kas nu no schahm derrestibahm, usfazzischanehm un eeschanahm wehl wairak wehrâ jaleek, tas leelakâ grahmatâ meklejams irr.

Peekta nodalka.

2) Kungeem grunts peederr.

Tà kà Krohnis un muischneeki no wezeem laikeem sawu grunti eepelnijuschi un turrejuschi, tà tas winneem arri turpmak peederrehs, un semneeki sawâs mahjâs pehz noderreschanas ween warrehs stahweht. Leezeet wehl schohs laikus wehrâ:

1) Lihds kamehr weens saimneeks brihws tohp, winnam jaklausa sawam kungam pehz darbu-rukka, kas treschâ fataisischanas gaddâ taps sarakstihts.
2) Kad saimneeks brihws tohp, tad winsch warr sawam kungam usfazziht un pehz nomaksateem parradeem woi par saimneeku, woi par kalpu zittur us 3 gaddeem saderreht, jeb winsch war sawâs mahjâs, woi us wezzu klausibu, woi pehz jaunas norunnaschanas palikt.
3) Kad saimneeks jau trihs gaddus brihws bijis, tad kungs winnu warr pehz usfazzischanas no mahjahm isdsiht, un tas saimneeks warr tannî wirspils-

kunga-teesâ, kurrâ lihdſ ſchim bijis, ar zittu faderreht.

4) Pehz feſcheem gaddeem brihweſtibas warr ikweens ſemneeks wiſſâ Kurſemmê faderreht, kur un kâ tam tihk.

Pee ſemmes klaht, kungam arri tahs norakſtitas ſemmes- un mahju-leetas paleek, kas atſtahdamam ſaimneekam japamett, kâ winſch tahs dabbujis. Pee mahju-atſtahſchanas wehl japamett: druwas apkohptas un apſehtas, jeb tik daudſ waſſarejas ſehklas, kâ waijaga, papüa uſarta, ſchohgi un ſklandas, kur bijuſchi, ehkas ne nopohſtitas, rijas gadda-malka, un wiſſ no ſeena, ſalmeem, pellawas, kas tannî gaddâ atliktu. Kas isdſihwojis un nopohſtijees, tas netohp nohſt, bet teeſa tahdu zilweku kungam nodohd us atpelnifchanu, ja neſpehj parradu jeb ſkahdi makſaht. Tahds wainigs jeb parradneeks dabbu no kunga maiſi un drahnas, un tam par kungu tik ilgi jaſtrahda, kamehr parrads lihdſinahts. Gadda darbs tohp par 15 ſudraba rubbuleem pee wihrifchka, un pee ſeewifchka par 10 rubbuleem rehkinahts.

Turpmak nu, itt brihwâ kahrtâ ſaimneeki ſawas mahjas us nohmu jeb arrenti no kunga turrehs, pehz taiſnas norunnas, jeb rakſtita kontrakta. Katris ar kunga derrehs, kâ warrehs un gribbehs, un us zik ilgu laiku abbeem patiks. Tik ween wehrâ jaleek, ka pirmôs ſeſchôs gaddôs newaid brihw, par naudu ween faderreht, bet ka wiſſwairak us darbeem jafaderr. Kâ nu ſaimneekeem ar kungeem, tapatt ir gahjejeem un kalpu-zilwekeem ar ſaimneekeem par ſawu ikgadda lohni jafaderr. Kalps newarr leclaku lohni praſſiht, ne kâ jau tannî puſſê, kur faderr, pehz eeradduma dohta tohp. Wiſſi kontrakti, ar teeſaſſinnu notikkuſchi bes ſawa laika un bes teeſas newarr pahrkahpti jeb nihzinati tapt. Krohna-muiſchâs tikkai kambara-kungi un kommiſſari ſchohs kontraktus ar laudim zels, un tee leeki darbi, kas Krohna-laudim jadarra, ſchinnîs kontraktôs arri taps peeminneti un iſteikti.

Kas pee ſchahm norunnahm wehl dſillaki wehrâ jaleek, tas leelâ grahmatâ jamekle.

Sesta nodalla.

3) Arrāji few paschus teesa un apkohpj.

Wissâs semmês tas teizams labbums, kad zilweki no paschu kahrtas laudim teesu dabbu, un schis labbums arri semneekeem notiks. Lihds schim wiss kunga walkâ ween bij, tas warreja strahpeht un schehloht. Taggad Krohnis, kâ muischneeki tahdai walkai irr atsazzijuschi un likkuschi, ka ir semneekeem buhs no sawahm ihpaschahm teesahm teesateem kluht, un bes teesas spreeschanas nekahdu strahpi, kâ ween namma mahzibu dabbuht. Arri pahr wahzeeschem, kas us semmehm dsihwo, kungi nekahdu teesu wair neisdohs; tahdi wahzeeschi pee aprinka teesas ja apsuhds.

Pawissam nu buhs tschetras teesas Kurssemmê; 1) pagasta-teesa; 2) muischas-teesa; 3) aprinka-teesa; 4) Jelgawas augsta teesa.

1) **Pagasta-teesa** buhs katrâ pagasta draudsê, un kur diwi jeb trihs pagasti kohpâ buhs samettuschees, tur tik weena patti pagasta-teesa buhs. Schinnî teesâ spreedihs pagasta wezzakais ar teesneschem, weenreis pa neddelu tannî weetâ sanahkdami, ko kungs norahdihs. Pee teem warr **pirman kahrtan** par wissahm kildahm, un netaisnibahm suhdseht, kas weenam ohtram pee mantahm, mesahm un labbas slawas noteek. Bes suhdseschanas tahdâs leetâs pagasta teesai newaid brihw maisitees. Ja prett paschu kungu kahda suhdseschana, tad tai teesai jarauga, suhdsetaju ar kungu salihdsinaht, un ja newarr, tad kilda us aprinka-teesu janodohd. Wissas runnas un wissi raksti pee pagasta-teesahm noteek latwiskâ wallodâ, lai ikweens saprastu. Tà suhdsejam, kà apsuhdsetam, abbeem paschem preekschâ janahk, muttei prett mutti, un tikkai slimmibas dehl warr mahjâs palikt. Muischneekeem brihw, weetneekus raidiht, bet ne weenam awokatam ne buhs preeksch pagastu-teesahm runnaht, lai laudim nauda ne is-eetu. Pagastu-teesahm arri jausrauga tee wehrmindeeri, jeb tehwweesch, un par bahrineem jagahda. Kad kildetaji ar

pagasta-teesas spreedibu ar meeru newaid, tad teem brihw, pee aprinka teesas tahlaki suhdseht jeb appelleereht, kad tas suhdsejams pahr 25 sudraba rubbuleem isneff. Wissas pagasta teesas spreedibas noteek **Keisariskas Majesteetes** wahrdâ; tapehz ar leelu sinnu irr jasuhds un jaspreesch, lai neweens kaunâ nekristu; jo Keisara wahrds newaid nizzinams. **Ohtrau kahrtan** pagastu-teesahm sawâ pagastâ arri **polizeies waldischana** peederr, tas irr: tahm jagahda, ka gohds, drohschiba, labbi tikkumi un paklausiba wiffur rastohs. Polizeies buhschanâ pagasta-teesa appaksch muischas waldischanas stahwehs un tai atbildehs, tomehr schinnîs leetâs tai us nekahdu suhdsefchanu newaid jagaida, bet ta no fewis wiffu warr darriht, kas waijadsigs buhs. Pahr muischas-laudim pagastu-teesahm arri nekahda walka nebuhs, bet zittus semneekus ta us daschadu wihsi, woi ar 30 sitteneem, woi ar darbeem us 3 deenahm, woi ar zeetumu us 48 stundahm, jeb wehl zittadi warrehs nostrahpeht, ja wainigi buhs. No pagasta-teesas weenam ar-

ween muischâ jastahw, lai muischa tuhliht no wissa sinnatu, kas noteek, un schis muischâ buhdams teesnessis arri warr ismekleht un polizeies strahpi doht. Pagasta-teesai peenahkahs, us wissem swescheem zilwekeem, kam passes buhtu, jeb ir nebuhtu, us leelzelkeem un winnu taisischanu, us ugguni meschôs un sehtâs, us krohgeem un krohdsineekeem usraudsiht, tai waijaga no mirrusheem un dsimmusheem sinnaht, Krohna nodohschanas sanemt un nomakkaht, us saldatu-kohrtelehm raudsiht, pastus un zittus Keisara darbus isstelleht, pee basnizu un skohlu buhweschanas laudis usluhkoht, par rekruhschu dohschanahm, magasinehm pagastu-lahdehm un nabbageem sinnaht un gahdaht, un lohpu, jeb lauschu sehrgâs pagastu apkohpt un wakteht, lai nekahda leela nelaime nezeltohs. Teesnesheem tapehz ta leela likkumu grahmata itt labbi japahrproht, jo tannî wissi preekschraksti, pehz kurreem wissâs weetâs taisniba jaisdohd.

2) **Muischas-teesa jeb waldischana peederr kungam**, jeb tam no winna liktam

weetneekam; un Krohna-muischâs tam, kas no kambara us scho ammatu eezelts taps, lai nohmas kungs, lai zits buhtu. Muischas-teesa diwejâs leetâs walda.

Pirman kahrtan: Kungam namma mahziba peederr, kà namma-tehwam; tas irr: kungs warr wisseem, kas winna darbôs un deenestâ ko nepareisi darra, strahpes doht. Scho strahpi warr ir saimneeki un kalpi pee kunga darbeem dabbuht, un ta warr lihds 15 zirteneem ikneddelâ eet. Kas wairak pelnijis, us aprinka-teesu janodohd. Arri saimneekeem, kà namma-tehweem, peederr namma mahziba; jo ir tee warr sawus deenesta-laudis ar 6 zirteneem apstrahpeht, kad pelnijuschi irr. Bet abbi, kungi kà saimneeki warr pee aprinka teesas apsuhdseti tapt, ja tee pahr leelu jeb nepareisu namma-mahzibu dewuschi.

Ohtran kahrtan: Kungam peederr muischas polizeies waldischana. Schinnî leetâ irr winsch augstaks pahr pagasta-teesu, un warr waggaru un teesneschus arri us laiku nozelt, un zittus winnu weetâ likt ar

aprinka-teesas sinnu. Muischas waldischanai tee, ko pagastu-teesas newarr sawâ spreedibâ nemt, us augstaku weetu janosuht, ta wissus launus, jeb bespasses zilwekus leek sanemt, ta augstakus semmes likkumus draudsehm pasluddina, usrakstischanas apgahda, un iseedameem jeb zeļa-laudim passes dohd, kà likkuma grahmatâ wiss wehl jo gaischi nolikts irr.

3) Aprinka-teesa buhs tik daudz, kà pils-teesas ohtra puse, jo wissur, kur pilskungs irr, taps wehl kungi islassiti, kas ihpaschigi pahr wahzeescheem un semneekeem tahs teesas spreedihs, ko lihds schim muischneeki spreeduschi. Aprinka-teesas trihs reis gaddâ sanahks; bet weens assessoris un sikretaris weenumehr teesâs weetâ paliks, lai atrohdami buhtu, kad kahdas netaisischanas waijadsehs. Preekssch aprinka-teesas jau leelakas leetas taps suhdsetas: Kad ar pagasta spreedibahm weens ar meeru newaid, tad tas pee aprinka-teesas warr tahlaki suhdseht, un wissâs leetâs, kur laudis par kahdu kungu, wahzeeti, jeb muischas zilweku, jeb kur kahds

par pagastu-teesahm, pagastu-draudsehm, jeb teesnesscheem gribb teesu mekleht, aprinka-teesai ween jasspreesch un teesu jaisdohd. Pee aprinku-teesahm jo gudraku kungu waijaga; tapehz tee teesas kungi no muischneeku, un sikretaris no mahzitas kahrtas buhs, bet — leezeet wehrâ! — **weens assessoris** arri **semneeks**, us 3 gaddeem islassams un eezelams buhs. Tam waijaga mahzeht lassiht, rakstiht un rehkinaht, un winsch 80 sudraba rubbulus lohnes dabbu. Kur ween pahr semneekeem jasspreesch, tur winsch lihds runna, bet kur pahr muischneekeem suhdsehts tohp, tur winnam klussu jazeesch. Arri aprinka-teesâ awokateem nekahda dalka newaid, un ir tur taps latwiski runnahts, bet wahziski rakstihts. Wehl leels labbums buhs, ka pee katra aprinka-teesas arri **meera-kungs** buhs. Tam arween jarauga, kildetajus salihdsinaht un wissas prozesses isnihzinaht, jo prozesses leela nelaime, un meera saderrescha na leels jaukums un labbums. Kad preekssch meera-kunga newarr salihgt, tikkai tad brihw pee aprinka-teesas eet, bet tad, sin-

nams, netaisnam kildetajam gruhtaki klahsees.

4) **Augsta Jelgawas teesa** nu itt us beigahm tannis leetâs pahrraudsibu turrehs, ko preekssch aprinka-teesas nomeerinaht newarreja un kas pahraki pahr 100 sudraba rubbuleem kahpj. Tahdas meklesschanas rettas buhs, tapehz no tahm arri neko nerunnaschu.

Arraji, sawâs draudsês dalliti, **few arri paschus apkohpj**, tas irr: kungeem nu newaijaga wairs par teem gahdaht un teem, kâ brihweem laudim, pascheem par few jasinn un jagahda. Tapehz turpmak neko wairs no kungeem nepraffihs, bet pagastu-teesahm jausrauga, ka neweens nekahda weetâ neatraujahs nedsch ko parradâ paleek. Pagastu draudsehm nu jagahda buhs:

1) **Par Krohna nodohschanahm.** Tahs no teesas un preekschneekeem pehz taisnibas us wisseem jaisdalla, un kad eenemtas, peenahkamâ laikâ pee pilsteesahm janomakka.

2) **Par rekruhschu dohschanahm.** Rekruhschi no pagasta-teesas un

preekſchneekeem, ar muiſchas ſinnas tohp ſanemti, iſraiditi un noſohti, tà kà lihdſ ſchim tas notizzis. Tee, kas pawiſſam nederr, ſaimneeki un winnu wezzàki dehli, ſkohlmeiſteri, teefneſchi un preekſchneeki, kamehr ammatâ ſtahw, un muiſchas-laudis newarr par rekruhſcheem nemti tapt, un kungs, kam ſimts dwehſeles irr, warr 4 muiſchas-laudis iſlaſſiht, kas no ſaldatu-eeſchanas ſwabbadi paleek; ik us peezdeſmits dwehſelehm, kas pahri pahr ſimtu, weenu tahdu brihwneeku wairak warr iſlaſſiht.

3) **Par magaſihnes eenemſchanu un iſdohſchanu.** Magaſihnes ir turpmak buhs, un tapatt taps walditas, kà lihdſ ſchim, pehz ihpaſcheem likkumeem.

4) **Par nabbagu apkohpſchanu.** Nabbagus, wezzus, ſlimmus un gaudenus zilwekus newarrehs, kà ſunnus, no pagaſteem iſdſiht, bet kad ſtipri aiſleegts, ubbagôs eet, tad par tahdeem neſpehzigeem laudim tannî pagaſtâ, pee kurra peederr, no wiſſeem jagahda. Tas noteek zaur fameſchanu, un arri zaur

Pagaſta-lahdi, kurrâ taps nauda fameſta, jeb zaur naudas-ſtrahpehm, zaur magaſihnes augleem un us zittadu wihſi wehl ſakrahta. Schi nauda wiſſam pagaſtam peederrehs, un no preekſchneekeem ar muiſchas ſinnu taps pahrwaldita. No tahs taps truhkumalaudim us atdohſchanu tappinahts, nodeggu ſcheem palihdſehts, un itt nabbagi uſturreti. Leelôs pagaſtôs arri taps nabbagu-tehwi eezelti.

5) **Par ſkohlahm.** Lihdſ ſchim labbi kungi ſkohlas turreja, bet daudſ weetâs, ir Krohna-laudis nekahdas ſkohlas wehl bijuſchas. Turpmak ik us tuhkſtoſchahm dwehſelehm (wihrieſchku un ſeewiſchku kohpâ) waijaga weenai ſkohlai buht, un ſchi ſkohla buhs no laudim uſturrama. Kurſch to labpraht nedarrihs? kurſch negribbehs, lai winna behrni gudri tohp?

6) **Par faimi un deeneſta-laudim.** Kungi brihweem laudim nu wairs nepeefchkirs kalpus, meitas un gannus; bet turpmak faimneekam fawu faimi pafcham jaderr. Tapehz buhs pee katras Kirfpehles-baſnizas weens **derribas-ſkrihweris jeb mahkleeris.** Tas appakſch Kirfpehles-kungeem ſtahwehs, un tam diwi grahmatas buhs, kurrâs wiſſus eerakſtihs, kas woi kungu, woi deeneri mekle. Pee ſchi mahkleera nu wiſſeem ja-eet, kas woi no mahjahm, woi no muiſchas, woi no kahda faimneeka atſtahj, un jaleek eerakſtitees, kahdu jaunu weetu jeb deeneſtu tas mekle. Arridſan tee, kam kahda faimneeka, jeb kalpu-zilweka waijaga, to leek eerakſtiht, un tâ zaur ſcho derribas-ſkrihweri gribbetais un gahjeis drihſ warrehs ſalihgt. Schi eerakſtiſchana ikſwehdeenâs pehz ſpreddika notiks, un ikreiſ 20 ſudraba kopekus makſahs par teem, kas nohmas-weetu, jeb mahjas meklehs, woi dahwahs, bet teem,

kas deeneſtu gribb jeb mekle, tikkai 10 kopeki jamakſa buhs. Wiſſeem zilwekeem waijaga ſihmi no wezza deeneſtu kunga parahdiht kâ winſch usweddees. Kas nu gohdu un taiſnibu atſtahj, tas labbu ſihmi jeb atteſtatu ne warrehs dabbuht, un pafaulê kâ paſuddis buhs.

Arrajeem, beidſoht, **fawâ kahrtâ japaleek,** lai ſemmei muhſcham kohpeju netruhktu. Tapehz ir brihwi ſemneeki aplam nedrihkſtehs, nedſ us pilſateem eet, un tur dſihwoht, nedſ no Kurſemmes rohbeſcheem atſtaht, eekams wehlehts irr. Schi wehleſchana tik tad notiks, kad parahdihts buhs, ka Kurſemmê diwi ſimts tuhkſtoſchas wihriſchku dwehſeles no ſemneeku kahrtas irr; lihdſ tam laikam ſemmes behrneem tehwu-ſemmê japaleek. Tomehr arri ſemneeki fawu kahrtu warr atſtaht, kad no muiſchneeku fanahkſchanas Jelgawâ tas teem tohp wehlehts, jeb kad pee kohpmannu-beedribas pilſatôs warr peerakſtitees, jeb kad no rekruhſcheem atpirkuſchees, un kad no ſemmes-waldiſchanas-teefas ar

muischneeku preekschneeka sinnas ihpaschu brihwpassi eeteekuschi irr.

Septita nodalla.

No ihpascheem schehlastibas likkumeem.

Gan jau pehz kurra katra atsihschanas wissi peeminneti likkumi tihri schehlastibas likkumi, no schehligeem kungeem isdohmati; bet muhsu wissaugstais Keisars zaur ihpaschahm schehlastibas teesahm un sohlischanahm brihwlaistu lauschu labklahschanu wehl augstaki gribb pazelt.

1) Kursemmes arrajeem newaid wairs brihw, sawai dabbutai brihwestibai atsazziht, un atkal par dsimteem padohtees, un wissi behrni, kas no 12tas seemas mehnescha deenas 1818tâ gaddâ dsimmuschi, brihwi irr, lai arri tehws un mahte wehl dsimtâ kahrtâ buhtu.
2) Kursemmes arrajeem turpmak wehlehts, gruntes un nammus nopirkt, un turreht tà kà wezzas Kursemmes teesas pahr semmi un grunti tik ne tohp pahrkahptas.

3) Tee ar sawahm mantahm warrehs darriht, kà redsi; pee mirschanas testamentus zelt, mantas schkinkoht, kihlâ doht un nemt, un behrneem zaur eemantoschanu atstaht; wisnotal, kà brihwlaudim wehlehts un peenahkahs.
4) Kreewu-walstî pee grunts isdohschanahm ik no simtena, Keisaram sefchi jamaksa. Schi nodohschana, ko krepoſti sauz, lihds ar poschlineem, jeb teesas israkstischanas-naudu us muhschigu laiku Kursemmei atlaista.
5) Pee teesahm wiss us stempeletu papihru jaraksta. Bet Jums, arrajeem, tas irr atlaists; Juhsu prozessês un kildâs taps us sliktu papihru rakstihts, par ko Krohnis ne ko nedabbu.
6) Brihwi arraji warrehs, pee wairak ne kà pee weenas draudses peeskaititees, kad zaur to kahds labbums tohp panahkts.
7) Brihwi laudis lihds schim wairak nomaksaja, ne kà dsimti laudis; bet brihwlaistu Kursemmes arraju nodohschanas ne taps brihwu lauschu dohda-

mai teefai lihdſ zelta, un pawiſſam tahm dohſchanahm arween lihdſigas buhs, kas pa wiſſu Kreewu ſemmi arrajeem jamakſa.

8) Zaur to, ka laudis pa rettam usrakſtija, daudſ pagaſtôs par mirrufcheem bij jamakſa un labbiba jaberr; nu buhs ik trihs gaddôs usrakſtiſchana, pee kurras mirrufchi taps isdſehſti. Tas buhs leels weeglums.

9) Behrni, kas woi bes, woi preekſch laulibas dſimmufchi, zaur pehz notikdamu laulaſchanu warr par ihſteneem behrneem usnemti tapt. Tas zittur bes Keiſara pawehleſchanas newarr notikt.

10) Lihdſ ſchim atraiſcham bija puſſ gads, un atraitnei weſſels gads jaiſſtahw, eekam atkal warreja laulatees. Tas nozelts irr. Nu warr pehz trihs mehneſcheem weens kà ohtra prezzeht; tikkai no atraitnehm jaſinn, ka no pirma wihra us gruhtahm kahjahm newaid. Laulibas atſchkirſchanas us ihſaku iſmekleſchanu, un bes leelas makſas

notiks, tomehr pehz wezzeem likkumeem.

11) Ka ſkohlas jazelk un pee baſnizahm mahkleeri jeb derru-ſkrihweri buhs, leels labbums wiſſeem laudim.

12) Magaſihnes daudſ weetâs isnemtas un itt labbi newaid turretas. Tas tohp aismirſts, un magaſihnu rehkenums tikkai ar 1817tu gaddu fahkſees.

Beidſoht, wiſſi parradi, ko muiſchneeku laudis kungu klehtis lihdſ 1817tu gaddu buhtu krahjuſchi, tohp us muhſchigu laiku atlaiſti un ſchkinkoti. Tikkai tee parradi buhs makſami, kas no 1817 no jauna taiſiti.

Ko Juhs nu ſakkat, lautini? woi Jums newaid ſchehligs Keiſars, ſchehligi kungi? — Kam wairak leezibas waijaga, ka ſchihs 12 ſchehlaſtibas-likkumi? Kas ſchè ar meeru newaid, kas ſchè kuhtris pee ſlawas un pateikſchanas, tas pateeſi newaid par prahtigu zilweku ſauzams.

Aſtota nodaļa.

Labbi padohmi.

Nu, mihļi latweeſchi! Juhs no diſchuma un pehz pateeſibas paſihſtat jaunas buhſchanas likkumus, un ikweens no Jums us preekſchu warrehs dohmaht, kà ees, jeb ko darrihs. Zik es prohtu, man rahdahs ka Juhſu ſtarpâ diwi pulki: weens łohti preezigs; ohtrs galwu noduhris un noſkummis; ar abbeem runnaſchu.

1) Preezigi buhs tee leelmanni, kas lihdſ ſchim jau woi neapdohmigi woi diſchmuttes un plahpas bijuſchi. Tee ir taggad teiks: Ak! paldeews Deewam! nu weenreiſ kungu ſpeeſchana pagallam; nu wairs ne weenam zelſch jagreeſch; nu eeſchu, kur gribbejis, ſtrahdaſchu, kad patiks, gulleſchu, jeb dſerſchu, kad un zik ſirds kahrohs; kas nu man peeſpeedihs? kas nu man ko aiſleegs? — Tahdeem atbildu:

Peeminneet, draugi! ka brihweſtiba newaid walka us trakkumu. Jr Jums tahda walka nebuhs. Gan raſſees, kas Juhs wal-

dihs; gan ir turpmak buhs teeſas un ſtrahpes pahr Jums, ja ſlinkofeet, neklauſiſeet, plihtefeet jeb parradâ palikfeet. Kur eeſi, zilweks! bes darba? kas dohs neſtrahdajuſcham ehſt? kas buhs wezzumâ, kad jaunums buhs pahrgalwibâ pawaddihts? — Atmetteet labbaki tahdas lepnas dohmas. Ko fakka Salamans? Gekku muttê irr lepna mehle, bet gudru luhpas paſarga tohs. Eij no gekkiga zilweka nohſt, eekſch ka tu gudru wallodu neatraddiſi, jo zilweka gekkiba famaita winna zeltu. Apnemmeetees turprettim, ittin gohdigi, rahmi, faderrigi, gauſigi, taiſni un ſtrahdigi dſihwoht; tad Juhs labbas atteſtates dabbuſeet, un ikkurſch kungs un faimneeks Juhs meklehs, tad kluhſeet gohdâ, pahrtikſchanâ un labklahſchanâ pehz Salamana wahrdeem: Kas pehz taiſnibas un labbadarriſchanas dſennahs, atraddihs dſihwibu, taiſnibu un gohdu.

2) Tee noſkummuſchi un bailigi raſſees tannis laudis, kas arween dohmajuſchi ar gohdu us preekſchu tapt, un pehz wezza ceradduma labbeem kungeem klau-

ſidami, meerâ dſihwojuſchi. Tee nu faz-
ihs:

Kam jelle waijag tahs brihweſtibas? Woi newarrejam tà palikt, kà bijuſchi? Kas tad kaiteja? Bet nu, Deewam ſchehl! Kungeem grunts peederr, mums nekas; mehs eſſam kà putnini jumtu-gallâ; no labbeem kungeem atſchkirti eſſam; ikkatrs gekkis, kas kungam wairak ſohlihs, muhs no mahjahm isdſihs; ja gribbeſim palikt, buhs jo wairak darbu jausnemm; pehz nefpehſim un parradôs krittiſim; gan mums wairak ruhpes, eefchanas, makſas un teeſas, bet eeraſts patwehrums pee kungeem, kungu ſchehlaſtiba un apkohpſchana nu ſuhd un atſtahj. Teem atbildu: Gan daudſ teeſa irr, ko runnajat, bet tomehr, ne eſſeet bailigi; Deews palihdſehs. Wezza buhſchana pehz Keiſara un muiſchneeku gribbeſchanas weenreiſ wairs newarreja palikt; brihweſtiba arri labba leeta, tam, kas to labbi walka; daudſ kaudis, bes Jums kahro pehz brihweſtibas; daudſ ſemmês jau irr brihweſtiba un tur kungeem un kaudim labbi klahjahs; kad eeraddihs, ir

Kurſemmê neeks nekaitehs; gan kungi, kà kaudis eedſihwoſees; ſinnams, daſcha puhleſchana wairak, bet arri leelaka drohſchiba un teeſa; ſinnams maſaks patwehrums pee kungeem, bet arri ſcheem nekahda walka wairs pee ſpeeſchanas un netaiſnibas; ſinnams, no kungeem eſſat ſchkirti, bet kas aisleegs, pee labba kunga palikt? Un kad brihw, ſliktu weetu atſtaht, tad warr labbaku atraſt; ſinnams, kungeem grunts peederr, bet, woi paſchi, ar paſchu behrneem apkohps? woi warrehs, bes laudim un arrajeem buht? Sinnams, daſch is-ees no mahjahm, bet, tas jau taggadin arri noteek; kurſch kungs labbu ſaimneeku isdſihs, gekka ſohlijuma dehl? Kurſch labs wihrs lahpraht nepaliks labbâ weetâ? Kurſch maſuma dehl wezzu ſinnamu weetu atſtahs, ſweſchu mekleht? Un kapehz labbi un baggati kungi ir turpmak wehl neturrehs dakterus par ſaweem laudim? Tihdſ ſchim jau arri neweens winnus newaid us to peeſpeedis. — Tapehz turrajt drohſchas ſirdis, lautini! wiſſ par labbu is-ees, ja tikkai paſchi labbi, prahtigi un paklauſigi

palikfeet, jo Salamans fakka: Kas gudris irr, tas klausa un peeaug mahzibâ, un: weens prahtigs wihrs staiga pareisi. Zerrejeet us to kungu un luhdseet winnu, tad ir Jums par eepreezinaschanu buhs fazzihts Dahwida 32tra dseesmâ, astotâ pantâ: Es dohschu tew sapraschanu un mahzischu tew to zellu, pa kurru ja-eet, es dohschu padohmu, manna azs pahr tewim buhs.

Pahrbaudajt un ismanneet arween, mihli lautini! Juhsu jaunus likkumus. Laffait ar paschahm azzim, pahrrunnajeet tohs ar gudrineekeem, ar saweem kungeem un mahzitajeem. Juhs waggari, Juhs teesnescheki, Juhs preekschneeki! Us Jums kungi kohpâ ar laudim azzis mettihs. Dohdeet labbu preekschsihmi; apdohmajeet us Deewu, jo Juhsu rohkâs nu jau irr teesa un walditschana. Dsennaitees paschi pehz gohda un taisnibas, pahrprohtat semmes-likkumus, tad ees Juhsu mehles taisnu takku un Juhsu padohms buhs augligs, kà dahrsa kohks. Jums notiks slawa un gohds preekksch Deewa un pasaules. Saimneeki un kalpi! Klausait saweem

preekschneekeem, nespeescheetees nohst no wezzeem kungeem, jo labbumu lehti warr atstaht, bet gruhti atrast. Strahdajeet newasadamees un tikkuschi, jo tikkuschu rohku Deews swehti. Audsejeet sawus behrnus jaunâs skohlâs ne ar apnikschanu, bet ar prahtu un leelu sirds-dsihschanu; jo turpmak gudriba wairak makfahs, un mahziti zilweki geldehs un mekleti taps, kà selts un dahrgas pehrles.

Juhs wissi, brihwi buhdami, nepeenemmeet lepnibu, jeb rupjus wahrdus un nebehdigu wallodu. Rupsch zilweks irr reebeklis, bet zeppure rohkâ is-eet wissur. Ar rupjumu mas ko pelna, bet pasemmiba un laipniba daudz eeneff. Pats Deews lepneem stahw pretti, bet pasemmigeem dohd schehlastibu. Dohdeet tapehz gohdu, kam gohds nahkahs, tad ir Juhs tapseet gohdati un mihleti. Palezeet Kursemmes behrni; nespeescheetees wahzu pulkâ, jeb wahzeeschi buht, ne eekksch wallodas, ne eekksch drahnahm, nedz eekksch dsihwoschanas. Kas kaisch latwiskai wallodai? woi newaid labba,

newaid ſkaidra? woi tannî newaid Deewa wahrds, labbas grahmatas, jaukas ſtuges? Kas kaiſch muhſu drehbehm? Woi newaid gohdigas un ſiltas? labs awju kaſchoks wairak ſilda, neka wadmallas lepni luppati. Gan lihdſ ſchim daſch dſinnees, ahrigi Wahzeetis buht, tapehz kà Wahzeefchi brihwi bij un Juhs dſimti — bet nu wiſſi brihwi buhs; ſemneeks buhs tas pats, kas Wahzeetis irr; tapehz paleezeet, kà wezzi ſemmes-behrni, arri pee muhſu mihlas tehwu-ſemmes wallodas, drehbehm, un labbeem eeraddumeem, tad Deews Juhs us behrnu-behrneem ſwehtihs, un brihweſtiba buhs tas pamats, us kurra Kurſemmes labklahſchana muhſcham paſtahwehs.

Dahwida dſeeſm. 37, 3. 29.

Zerre us to kungu un darri labba; paleezi eekſch ſemmes un uſturrees ar peetizzibu; jo tee taiſni eemantohs to ſemmi un dſihwohs eekſch tahs muhſchigi.

Dewita nodalla.

Pateiziba prett Deewu.

Us beigahm wehletu, mihli laſſitaji! ka katris no Jums ſawu ſirdi us Deewu pa-

zillatu, un to neween par Keiſara labklahſchanu, bet arri par few un ihſtenu brihwibas walkaſchanu peeluhgtu. Tapehz es Jums wehl peeleeku diwi jaukas dſeeſmas; pirma jau ſtahw dſeeſmu-grahmatâ, bet ſcheitan wehl wairota, un no Jums ikgaddâ Keiſara Alekſandera dſimſchanas-deenâ tik ilgi dſeedama, kamehr Deews winna dahrgu muhſchu usturr; ohtra ittin no jauna isdohmata.

I.

Dſeeſma us Keiſara Alekſandera dſimſchanas deenu.

Meld. Es telzu tew ar ſird' un mehl.

Tew, Deews! mehs augſti ſlawejam
Par wiſſu labbumu,
Ko ween no Tewis ſanemmam,
Ar lihgſmu ſirſninu.

Ka ſemmê meers un pahrtikſchan',
Ka labbi klahjahs mums,
Nahk ween zaur Tawu gahdaſchan'
Tu muhſchigs patwehrums!

Tu ſargi muhs no nelaimes,
Mums labbu dahwini;
Ir tohs, kas wald', no augſchenes
Ar preeku peepildi.

Tu weeglo teem tahs gruhtibas,
Ko winnu kahrta neſſ,
Tu gribbi, lai Tew padohdahs
Ir winnu dwehſeles.

Tapehz Tu winnus apſwehti
Ar Tawu laipnibu,
Teem Tehwu-ſirdi parahdi
Zaur Tawu kohpſchanu.

Kad waldineekeem laimejahs,
Ir mums buhs preezatees,
Un lai ſchi laime nemittahs
No Tewim iſluhgtees.

Mehs ſchodeen lihgſmi peeminnam
Ka Keiſars peedſimmis,
Un Tew, Deews! par to gohdajam
Ka Tu to ſchehlojis.

Jau daſchu gaddu walda winſch
Pahr muhſu ſemmiti.
Tew ſwehtihts behrns, mums dahrguminſch,
Winſch waldijs lehnigi.

Winſch eenaidneekus uswarreijs
Muhs ſtipri ſargaja,
Un katras kahrtas apkohpeis
Tai labbu nodohma.

Un winna gohds ir tahlumôs
Ka ſpohſcha faule ſpihd.
Bet muhſu paſchu rohbeſchôs
Tas katrâ ſirdî mihk.

Lai Alekſanders preezajahs,
Kur ween tas kahju zelk.
Lai winna laime wairojahs
Un brangôs augłôs ſelk.

Deews! Tawu ſpahrnu pawehni
Tohs uſturr preezigus
Ko Tu ſchim kohkam weenoji,
Kà dahrgus ſarrinus.

Kas Kreewu walſti leels un maſs
Deews! ſchodeen gawile.
Ir muhſu balſs un ſirſnimas
Tew teikſchan' uppure.

2.

No brihwestibas.

Scho dseesmu warr arri 30tâ Augusta mehnescha deenâ dseedaht, kas turplikam ikgaddâ ſwehtita taps.

Meld. Lai Deewu wiſſi lihdſ.

Kà, Deews! Tew pateikſim par jaunu brihweſtibu,
Ko dabbujam zaur Tew un Tawu ſchehlaſtibu?
Us behrnu-behrneem nu mums jauka laime ſeht,
Kad Kungu laipnigs prahts, muhs brihwâ kahrtâ zeht.

Jau wezzâ buhſchanâ mums dſimteem palihdſeji,
No Tehwu ſemmites mums maiſi noweheji;
Pee meera drohſchibas bes behdahm dſihwojam,
Un taiſni ſtrahdajoht ar Kungeem pahrtikkam.

Kas jaunâ kahrtâ zits, kà Tu, mums ſtahwehs klahtu?
Kas eedohs padohmu? kas waldihs ſird' un prahtu?
Us Tewi, ſchehligs Deews! ſtahw muhſu zerriba,
No Tewis luhgſimees, kas ween mums waijaga.

Apſwehti Keiſaru! Zeht' winnu katrâ laimê,
Ko ſemmes wirſû tam warr wehleht winna faime.
Ar mihleem ſawejeem to glahb' un uſturri,
Ko winſch mums labba darr, tam ſimtkahrt' atdohdi.

Ir ſemmes muiſchneeki lai Tew irr paweheti,
No behrnu-behrneem tohp preekſch Tewim peeminneti.
Mehs muhſcham neſpehjam to labbum' atmakſaht,
Ko jaunôs likkumôs tee mums gribb dahwinaht.

Mums paſcheem palihdſ' arr, ka katris proht un manna,
Kà tam buhs turretees ſchî jaunâ dſihwoſchanâ.
Lai pahrgalwibas prahts, lai trakka gekkiba
Jeb ſlinka plihteſchan' muhs neisnihzina.

Ar gohdu dſihwoſim, eekſch meer' un paklauſibas
Prett Kungu likkumeem; eekſch ſaldas weenprahtibas
Ar wiſſeem zilwekeem; mehs kildas nihdeſim
Un labbôs tikkumôs ir behrnus mahziſim.

Deews, laimo Kurſemmi! Dohd weſſelib' un ſpehku,
Dohd mums un Kungeem maiſ' un aisdſenn badd' un grehku.
Tad jaunu buhſchanu jo drohſchak' uſnemſim
Un lihdſ ween dwaſcha buhs Tew lihgſmi ſlaweſim.

Kurſemmes arraja ihſu luhgſchana preekſch dabbutas brihweſtibas.

Ar preeku, ak mihlais Deews! eſmu es to ſinnu dſirdejis, kà mannim, kas lihdſ ſchim dſimts zilweks biju, buhs weenreiſ pee brihweſtibas kluht. Es tewim pateizu, ka tu mannim un manneem brahlеem tahdu labbumu nowehlejis eſſi. Gan man neſinnams, woi pats to peedſihwoſchu, bet tomehr manneem behrneem woi raddeem rohkâ nahks, ko manni ſchehligi waldineeki pahr mums arrajeem nodohmajuſchi. Es luhdſohs Tewi, lai ſchi gaidama brihweſtiba wiſſeem laudim par pateeſu laimi isdohdahs, un lai tee ſcho dahrgu mantu allaſch, kà peenahkahs, walko. Swehti Keiſaru un muiſchneekus, un ihpaſchi to kungu, appakſch ka lihdſ ſchim eſmu dſihwojis. Nemm arri manni tawâ waldiſchanâ, ak Deews! ka es ar meeru un pazeetibu to laiku ſagaidu, kas mannim likts buhs, un lihdſ tam ſawam kungam ar taiſnibu un uſtizzibu paklaufu, zik ſpehdams. Dohd, ka launâs dohmâs nemaldohs, nedſ zaur

pahrgalwibu fewi maitaju, bet palihdſ mannim ar gudribu un gohdu dſihwoht, kamehr wehl dſimtâ kahrtâ eſmu, ka ar jo leelaku gohdu kahdureiſ brihwâ buhſchanâ ee-eet, un tannî to labklahſchanu mantoht warretu, ko Tu pats man tannî nowehlejis buhſi. Paklauſi man, ak Deews! tawas ſchehlaſtibas un manna kunga Jeſus Kriſtus labbad. Amen.

Lai Deews ſcho grahmatinu pee wiſſahm taiſnahm un kriſtigahm dwehſelehm ſwehti.